

گزارشی از پشت صحنه یک نمایش عروسکی

«نخودی‌ها»، در انتظار مجوز

طیبه ثابت- همه مادر زندگی مان برای یک بار هم که شده، به تماشای نمایش عروسکی نشسته ایم. شاید بد نباشد بدانید که زمان تولد نمایش عروسکی در دنیا به هزاران سال پیش برمی گردد. از روی نوشته های قدیمی بزرگان غرب مثل «ارسطو» و «هومر» می توان به این نتیجه رسید که نمایش عروسکی از شرق یعنی هند، چین و مصر به غرب رفته است و کتاب های قدیمی ماهم نشان می دهد که از زمان بهرام گور، پادشاه پنجم ساسانی، در ایران نمایش عروسکی اجرا می شده است. مدتی است که در یکی از خانه های خیابان شریعتی، نمایشی عروسکی تمرین می شود؛ نمایشی به نام «نخودی‌ها» که اجرای آن بهانه ای شد تا به سراغ نویسنده، کارگردان و عروسک گردان هایش برویم.

آجیل مشکل گشا

مونابدیعی جوان که در کنار عکاسی، برای کودکان نمایشنامه هم می نویسد، منزل مسکونی اش را محل تمرین نمایش کرده است. او درباره نمایشنامه عروسکی «نخودی‌ها» می گوید: از اینکه خانه ام محلی برای تمرین نمایش شده است، خانواده ام راضی هستند و حتی استقبال هم می کنند. در این نمایش تلاش شده است با کمک عروسک ها، رسم زیبای دادن آجیل مشکل گشا که سنت ما مشهدی هاست و هنوز هم در بین مردم دیده می شود، به نمایش گذاشته شود. این آجیل مخلوطی از خشکبار مثل نخود، کشمش، عنب و انجیر است و هر کسی که مشکلی دارد، مقداری از آن را به نیت حل مشکل بین مردم پخش می کند.

گسترش «نخودی‌ها»

او که تجربه عروسک گردانی هم دارد، می گوید: به دعا کردن اعتقاد دارم و سعی کرده ام دعا کردن را در این نمایش به کودکان یاد بدهم. مجوز ساخت این عروسک ها از اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی گرفته شده است و تصمیم بر این است که بعد از اجرای نمایش، کتاب نخودی ها نیز به چاپ برسد. قرار است عروسک های داستان در تعداد بیشتری دوخته شود و به عنوان سوغات مشهد در دسترس عموم قرار بگیرد.

دوران شاد کودکی

بدیعی جوان ادامه می دهد: دوران کودکی شادی داشته ام. مادرم تکه پارچه های اضافی را به من می داد و من با آن برای عروسک هایم لباس و لحاف می دوختم. کودکی من با همین دوخت و دوختها می گذشت و در دنیای عروسک ها غرق بودم. مادرم، معتقد بود از غذایی که می خوریم، هر چه در ته سفره می ماند، سهمی از آن را باید به حیوانات دهیم تا برکت در خانه مان زیاد شود و همین طور هم بود و حالا او از دنیا رفته است اما زیر زمین خانه ما، خانه عروسک ها شده و حیاط آن نیز ویژه پرندگان است.

عاشق قلم هستم

این نمایشنامه نویس می افزاید: در سال ۸۶ در جلسات داستان نویسی شرکت کردم و چند مجموعه داستان کوتاه برای بزرگسالان نوشتم که در چند جشنواره جایزه گرفت. سالی که مادرم فوت کرد، خلأ بزرگی در زندگی ام حس کردم. این خلأ باعث شد بهانه ای برای زندگی کردن پیدا کنم و در نتیجه به سمت عکاسی از بچه ها کشیده شدم و دیدم که چقدر دنیای بچه ها دوست داشتنی است. وقتی خنده های بی ریای آن ها را می دیدم، روحیه می گرفتم و به خاطر علاقه به کودکان و عشق آن ها به عروسک، تئاتر عروسکی را انتخاب کردم. نوشتن برای کودکان در قالب نمایشنامه را نیز از سال ۹۴ شروع کردم.

انتظار برای مجوز

بدیعی جوان در پایان می گوید: قبل از اجرای نمایش، قصد داریم از دختران بی سرپرست یک مجموعه خیریه برای دیدن نمایش دعوت کنیم تا نمایش را در همین منزل ببینند و با حضورشان به ما انرژی بدهند. متأسفانه هنوز مجوز اجرا را دریافت نکرده ایم، حتی به مانمی گویند که مشکل کجاست تا آن را حل کنیم و

منتظر صدور مجوز از آموزش و پرورش هستیم. این نمایشنامه، شش عروسک گردان دارد و بعضی عروسک گردانان هم زمان چند عروسک را می گردانند. خاتون، نخودی، گل نخود، بی بی، آقابزرگ، دختری به نام آهو، رجب نخودی، نخود سیاه، نخود کرمانشاه و کشمش سبز از عروسک های نمایش هستند.

مشکلات با دعای خیر حل می شود

ملیحه سادات هوشیار، علاوه بر این که کارگردان «نخودی‌ها» است، نویسنده، صداپیشه، طراح و عروسک گردان نیز هست. او در این مورد می گوید: مشکلات، گاهی با یک نیت قلبی و دعای خیر حل می شود؛ همان طور که مشکل «آهو» در این نمایش حل شد. علاقه، مراهبه و حمایت کارگردانی کشاند. با اینکه ۲۲ سال در این زمینه به صورت حرفه ای با سازمان های مختلف کار کرده ام، حمایت واقعی نشده ام. مریم ماه نگار که دانشجوی فلسفه و عروسک گردان عروسک آهوست و به عنوان عروسک گردان در این جمع حضور یافته است، نیز می گوید: عروسک گردانی کار ساده ای نیست و سختی های خودش را دارد. عروسک گردان نمی تواند راحت بنشیند و برای بهتر گرداندن عروسک، باید خودش را با هر شرایطی سازگار

کند. نسترن عباسی نیز که عروسک گردانی شخصیت آقابزرگ را در این نمایش بر عهده دارد، می گوید: «آقابزرگ» مشکلات عروسک ها را در شهر نخودی ها حل می کند.

عشق کودکان به عروسک

فاطمه براتی، از دیگر عروسک گردانان این نمایش است که درباره دلایل حضورش در این کار می گوید: از کودکی به بازیگری علاقه مند بودم اما پس از آموزش حرفه ای وارد این هنر شدم. در این نمایش، عروسک گردانی عروسک های «نخودی»، «گل نخود» و «نخود سیاه» را به عهده دارم.

نجمه دهقان پور، عروسک گردان «نخود کرمانشاه» و «کشمش سبز»، هم می گوید: از دوازده سالگی وارد کار نمایش شدم و هفت سال است که بازیگری تئاتر، صحنه و عروسک گردانی را به عهده دارم. کودکان، نمایش عروسکی را خیلی دوست دارند.

نازنین امیریان مقدم، عروسک گردان شخصیت «رجب نخودی»، در این تئاتر است. او هم می گوید: نمایش عروسکی برای بچه ها جذاب است.

کبری ساسانی، عروسک گردان بی بی، توضیح می دهد: تمام عروسک ها در آخر ماجرا به نخود مشکل گشا تبدیل می شوند و آهو، آن ها را بین مردم پخش می کند.

کودکی

من با همین

دوخت و دوزها

می گذشت و در

دنیای عروسک ها

غرق بودم